

Kina i Sudan

En spoiler i väktarkläder

Abstract

Uppsatsen behandlar spoiler teorin och dess styrkor och svagheter. Fokuset ligger på att utreda spoiler beteende som faller utanför teorins ramverk i ett försök att utveckla spoiler teorin. Studie exemplet är Kina i en afrikansk kontext där Kinas beteende, framför allt under de senaste åren, har inverkat negativt på fredsprocessen i Sudan.

Uppsatsen behandlar ett antal alternativ för att i spoiler teorin kunna inkludera Kinas beteende i Sudan, men finner att det teoretiska ramverket i sin nuvarande form är otillräckligt. Vidare argumenterar uppsatsen för att spoiler teorin behöver vara mer inkluderande och föreslår myntandet av ett nytt begrepp, ”negativ väktare”, för att utveckla det spoiler teoretiska ramverket.

Nyckelord: spoiler, Sudan, Kina, inbördes konflikt, väktare, negativ väktare,

Antal tecken: 56 650

Innehållsförteckning

1 Inledning	2
1.1 Syfte	3
1.2 Preciserad frågeställning.....	3
1.3 Metod och empiri.....	3
1.4 Avgränsning	4
1.5 Disposition	5
2 Teoretiskt ramverk	6
2.1 Grundläggande spoilerteori.....	6
2.1.1 Kritik mot spoilerteorin	7
2.1.2 Ytterligare kritik	8
2.1.3 Relationen till Sudans regering.....	9
3 Kina i Afrika	11
3.1 Kina i Sudan.....	11
3.2 Kina, Sudan och det internationella samfundet	13
3.3 Oppositionen.....	14
4 Analys	15
4.1 Kina, en spoiler?	15
4.1.1 Det grundläggande ramverket.....	16
4.1.2 Kinas ekonomiska retorik	16
4.1.3 Kina som en ny sorts väktare.....	17
4.2 Kinas inkluderande i spoilerteorin.....	18
4.2.1 En utvidgad spoilerteori.....	19
5 Avslutande diskussion	20
5.1 Slutsats	20
5.2 Framtida forskning.....	21
5.3 Kritik.....	21
6 Referenser	23

Förkortningar

FN	-	Förenta Nationerna
ICJ	-	International Court of Justice
SPLM/A	-	Sudan's People Liberation Army/Movement
UNAMID	-	Africa Union/United Nations Hybrid Operation in Darfur

1 Inledning

[...]”peacemaking is a risky business.” The greatest source of risk comes from spoilers – leaders and parties who believe that peace emerging from negotiations threatens their power, worldview, and interests, and use violence to undermine attempts to achieve it. (Stedman, 1997:5)

Spoilerteori används för att förklara beteendet hos aktörer som ensamma eller i grupp agerar för att störa en fredsprocess. Spoilerteorin behandlar även spoilers som är inkluderade och exkluderade i fredsförhandlingarna samt vilka aktörer och strategier som kan användas för att motverka spoilers. Vad som inte behandlas av spoilerteorin är ett antal av de aktörer som påverkar men inte är direkt knutna till konflikten i fråga. Alltså en tredje eller utomstående part som agerar på ett sätt som kan störa eller hindra en fredsförhandling från att lyckas.

Det har på senare år kommit litteratur som pekar på svagheter med att begränsa spoiler-aktiviteter till fredsförhandlingar. Juliette R. Shedd, Kelly M. Greenhill och Solomon Major är några av de författare som pekar på att spoilers inte nödvändigtvis behöver en fredsförhandling för att ha en negativ inverkan på konfliktsituationen. Det diskuteras till vilken grad spoilers skapas innan själva fredsförhandlingarna har satt igång (Shedd, 1998:93) och ställs frågor huruvida misslyckade förhandlingar föder spoilers eller spoilers föder misslyckade förhandlingar (Greenhill – Solomon, 2006/07). Lisa Blaydes och Jennifer de Maio driver en tes som visar på att exkluderandet av aktörer, våldsamma eller ej, från en fredsprocess troligtvis leder till skapandet av fler spoilers (2010:4). Det finns också författare som David E. Cunningham som påpekar att inbördeskrig, där man oftast finner spoilers, inte sällan innehåller en hög halt extern inblandning (2010:115) och att de externa staterna går in med egna mål och en egen agenda (2010:f).

Den största nödvändigheten i att behandla spoilerteorin av idag är för den praktiska och teoretiska diskussionen kring diplomati och fredsprocesser. Den behöver diskuteras och analyseras för att minska de många tillkortakommanden som man finner i den diskussion som spoilerteorin för kring många konfliktsammanhang idag. Samtidigt kan det vara nödvändigt att diskutera vilken påverkan så kallade neutrala stater, som exempelvis Kina, har på konflikter där de är närvarande med starka ekonomiska incitament och massiva projekt. Det är också viktigt att diskutera effekten av medvetna interventioner som förekommer från bland annat FN:s sida i flertalet konflikter idag och vilken påverkan dessa har på den interna konflikten, samt under vilka premisser sådana interventioner kan och bör ta plats.

Vid de tillfällen jag inte specificerar annorlunda kommer jag att använda mig av en bred definition av spoilerbeteende. Detta betyder att aktiviteter hos alla

aktörer som motsätter sig en fredlig lösning och använder sig av olika medel, våldsamma eller ej, för att störa fredsprocessen och styra den bort från en lösning och mot egna mål, betraktas som spoilers.

1.1 Syfte

Mitt syfte är att undersöka om Kinas beteende faller utanför spoilerteorin eller ej, samt presentera hur ett agerande så som Kinas kan inkluderas i eller kopplas till det teoretiska ramverket för spoilerteori. Syftet är också att diskutera huruvida spoilerteorins utelämnande av aktörer och skeenden är kritiska för att på ett optimalt sätt kunna använda sig av teorin. Syftet i ett vidare spektrum är att uppmärksamma hur individuella stater som står utanför eller förhåller sig neutrala till en konflikt, direkt eller indirekt, kan påverka konflikten i fråga. Sammanfattningsvis så är syftet att testa och utvidga det spoilerteoretiska forskningsområdet alternativt öppna upp för ett nytt område att forska kring.

1.2 Preciserad frågeställning

De frågor som utgör riktlinjen för uppsatsen och som jag kommer försöka besvara genom dess färdigställande är:

Kan spoilerteori appliceras på Kinas agerande i Sudan?

Om spoilerteori inte kan appliceras på Kinas agerande i Sudan, hur kan man då gå tillväga för att direkt eller indirekt inkludera detta beteende i den spoilerteoretiska diskussionen?

1.3 Metod och empiri

Metoden jag kommer använda mig av är en kvalitativ fallstudie. Jag kommer att fokusera på två stater, en på vardera sidan av det spektrum jag målar upp – konfliktområde och påverkande stat. Anledningen till att jag väljer att fokusera på en konfliktstat och inte flera, vid sidan om Sudan, är dels uppsatsens omfång men framför allt på grund av att det forskningsområde jag behandlar i denna skrivelse ej ännu är utstakat. Med andra ord lägger jag större vikt vid att testa områdets natur än skapa en teoretisk bas för det.

Jag kommer huvudsakligen att använda mig av sekundärmaterial, främst i form av böcker och artiklar. Det gör jag för att relevansen av primärmaterial är relativt låg i denna studie då det finns mycket relevant sekundärmaterial från såväl afrikanska som kinesiska och västerländska källor. Det primärmaterial som kan

dyka upp som referenser, men som huvudsakligen finns med mig i skrivandet, är resolutioner och mötesprotokoll från FN:s säkerhetsråd.

Det empiriska material som behandlar Kina kommer huvudsakligen från två artikelsamlingar utgivna av Pambazuka Press, ett förlag och organisation som enligt dem själva verkar för att främja debatt kring Kinas involvering i Afrika och sträcker sig från ämnen som ekonomi och social rättvisa till mänskliga rättigheter med mera. Materialet består till stor del av Afrikanska författare, men även verk från Kinesiska och Västerländska författare har släppts in i uppsatsprocessen. Då man i Pambazuka Press' publikationer ofta finner starka åsiktstaganden så har jag haft ett starkt kritiskt förhållningssätt när jag behandlat dessa och fokuserat på faktaval samt utebliven information för att bedöma respektive artikels relevans och validitet.

Jag har också använt mig av en publikation av Deborah Brautigam, en amerikansk korrespondent med mångårig erfarenhet av Kina och afrikanska länder. Detta har kompletterats med vetenskapliga artiklar samt FN-resolutioner och mötesprotokoll.

1.4 Avgränsning

Min fallstudie är Kina som yttre influens på ett konfliktområde och som förhoppningsvis skall hjälpa mig att förtydliga spoiler teorin och dess uttryck. Som konfliktområde har jag valt att enbart behandla Sudan med tillhörande konflikter och inte övriga afrikanska stater som Kina är inblandade i. Ett urval av konfliktområden på den Afrikanska kontinenten eller i den sydostasiatiska regionen, för komparativa fördelar, hade givetvis varit intressant att behandla men dessvärre finner jag inte rum för detta. Anledningen till att jag valt Kina är för att det är den stat, av de ekonomiska stormakterna, som är snabbast växande och expanderar kraftigast, framför allt i de Afrikanska länderna. En annan anledning till att jag väljer Kina är för att de har fört sig med en policy av ickeinblandning och neutralitet samt att de är en av de fem permanenta medlemmarna i FN:s säkerhetsråd. Kina är alltså ett av de länder, eller det land, med störst ekonomiska intressen på den afrikanska kontinenten. Kina är också olik de västerländska länderna som har ambitionen att följa en policy som syftar till att främja en demokratisk tillväxt och västliga politiska och ideologiska ideal, i sin interaktion med tredje världen. Anledningen till att jag valt Sudan är dels för att det är ett aktuellt och uppmärksammat konfliktområde, sedan ett antal år tillbaka, och dels för att det är ett utav de länder som Kina har haft stort ekonomiskt utbyte med framför allt under det senaste decenniet. Det finns också en uppenbar fördel med att konflikten i Sudan till stor del handlar om olja och naturresurser, då mer än hälften av Sudans oljeexport går till det Kinesiska fastlandet.

Tidsavgränsningen ligger på cirka ett decennium för en majoritet av empirin även om det kan förekomma en del relevant material som tidigast från Kinas inträde i Afrika. Avgränsningen i tid baseras på en kombination av konfliktens

upptrappning i Sudan och Kinas större utbyte med och påverkan på Sudans regering. Jag kommer också att avgränsa mig vid kursändringen i Kinas politik, som tycks ha skett 2007, då mitt syfte inte är att redogöra för eller diskutera huruvida Kinas agerande i Sudan är rätt eller ej, utan istället att diskutera Kinas beteende i förhållande till spoilerteorin.

1.5 Disposition

Jag kommer inledningsvis presentera spoilerteorin och kritik av denna både från relevanta namnkunniga inom området och av egen art. Jag kommer att lyfta fram centrala aspekter av teorin samt måla upp det ramverk jag kommer att röra mig inom under analysen. Jag kommer sedan att behandla Kina i ett historiskt perspektiv och redogöra för landets relationer med den afrikanska kontinenten, det internationella samfundet och mer specifikt Sudan och de olika grupper som utgör Sudan. I analysen kommer jag sedan försöka applicera spoilerteorin på Kina samt utförligare diskutera möjligheter och svårigheter med detta. Jag kommer även att diskutera mina resultat i relation till spoilerteorin. Slutligen presenterar jag en avslutande diskussion vars syfte är att sammanfatta mina resultat, diskutera de slutsatser jag presenterat samt även diskutera framtida forskning inom området.

2 Teoretiskt ramverk

Jag kommer att utgå ifrån Stedmans skrivelser som ett grundläggande ramverk för att förklara spoiler-teorin och kommer sedan att bygga på detta med hjälp av ytterligare skrivelser om spoiler-teori och kritiken mot Stedman som man finner hos andra relevanta forskare och namnkunniga inom området. Detta för att ge en så komplett bild av spoiler-teorin som möjligt.

2.1 Grundläggande spoiler-teori

Om man utgår ifrån den grundläggande spoiler-teorin så finner man ett antal olika faktorer som definierar en spoiler. Inledningsvis så talar Stedman om spoilers med begränsade eller totala mål. De spoilers som har begränsade mål är de som ofta söker erkännande, upprättelse för det förgångna eller söker makt och säkerhet för sina egna medlemmar (1997:11). De går i huvudsak att resonera med och kan exempelvis tänkas vika sig på en punkt för att stärka en annan vid potentiella avtal. Spoilers med totala mål är de som bara accepterar exempelvis full kontroll över ett område, under de premisser som de själva har satt upp, och endast accepterar antingen total vinst eller totalt nederlag. De söker enligt Stedman exklusiv och erkänd total auktoritet och deras målsättning är odiskutabel (1997:6,7,11).

Vidare talar man om *inside* och *outside* spoilers. Inside spoilers är de som är delaktiga i fredsförhandlingarna och förpliktar sig att följa det avtal som tagits fram för att sedan utebli med implementeringen, på ett sätt som inte kan bevisa deras intention, utan snarare presenterar uteblivandet som ett misslyckande. Outside spoilers är de som är exkluderade från fredsförhandlingarna, självmant eller av andra, och oftast använder sig av våld för att störa fredsprocessen (Stedman, 1997:8). Flertalet författare påpekar här hur outside spoilers ofta kan bestå i grupper som inte har den politiska makten att inkludera sig själva i fredsförhandlingar men som däremot har möjligheten att återigen, eller fortsättningsvis, ta till vapen för att hävda sig eller sin ståndpunkt. Grupper som söker total makt är ett gott exempel på de som självmant ställer sig utanför fredsförhandlingar eller går in i dessa med exploatering som ett medvetet motiv (1997:8).

Stedman skriver även om fredsbevarare, eller väktare, som fungerar som begränsande för spoilers. De har som sin roll att positivt förändra och hantera spoilers, antingen genom att tillfredsställa deras behov, förändra deras beteende eller reducera deras kapacitet att förstöra fredsprocessen (1997:13). Som en ledande sådan väktare under 1900-talet nämner han USA (1997:f) som fortfarande

kan ses som väldigt aktiv inom denna roll, inom organ så som FN och NATO. FN som organisation är ett annat exempel på en sådan väktare som blivit aktuell främst efter Kalla Krigets slut. Genom att definiera FN som väktare så gör man även de övriga fyra permanenta medlemmarna i säkerhetsrådet till direkta eller indirekta väktare i de frågor som FN väljer, eller avstår från, att behandla. Vikten av väktare för att lösa inbördes konflikter är något som även andra författare inom genren talar för medan Stedman ser dem som den mest väsentliga aktören i fredsprocesser där spoilers är närvarande (1997:6). Exempel på en annan författare som talar för väktares betydelse är Karin Aggestam som tillägger att spoilers sällan återfinns i mellanstatliga konflikter, utan snarast i inomstatliga sådana, och att de allt som oftast är högst asymmetriska (då ena sidan i konflikten troligtvis utgör staten)¹. Förhandlingar, fortsätter hon, förs bäst på jämlika grunder (2006:25,26) och väktare kan användas positivt för att skapa symmetri i en inbördes konflikt.

Stedman avslutar med att peka på vikten av att förstå en spoiler och att det är viktigt att man får en klar uppfattning om vad som orsakar, motiverar och trappar upp spoilerbeteende (1997:21). Newman och Richmond lägger till att man för att förstå en spoiler behöver se till dess taktik, motivation och vem som finansiellt backar upp den (Newman – Richmond, 2006:7).

Richmond skriver att man när man talar om fredsförhandlingar ofta förutsätter att det ultimata målet är den liberala freden och att det är utifrån den som roller och handlingar, av aktörer på alla nivåer, skall mätas. Själva tanken att den liberala freden skulle vara ett universellt mål för alla aktörer kan delvis förklara spoilerfenomenet (Richmond, 2006:60) i och med att man då inte bemöter problemet spoilers under rätt premisser. En nyckel till att förstå avvikande intressen i fredsprocesser är att identifiera den avvikandes syn, uppfattning och missuppfattning (Richmond, 2006:72) och på så sätt ge sig en möjlighet att bemöta dem under rätt premisser.

2.1.1 Kritik mot spoiler teorin

Newman och Richmond nämner hur termen spoiler indikerar ett för eller emot bland de aktörer som är inblandade i fredsförhandlingar, när det istället finns utrymme för spoiling hos alla aktörer vid olika tillfällen eller faser i fredsprocessen. Spoiling handlar snarare om taktik och förutsättningar än om vilken aktör det är (Newman – Richmond, 2006:4,5). Detta är kritik som även Aggestam tar upp i en artikel om spoilers (2006:30) och som Richmond senare återkommer till för att påpeka hur alla aktörer nyttjar fredsförhandlingar på så vis att de gynnar självintresset bäst. Att aktörerna antagligen strävar efter fred, men på så egna villkor som möjligt (Richmond, 2006:59).

---

¹ Uppsatsförfattarens kommentar.

Newmans bidrag till diskussionen är att spoilers oftare tar form i en viss typ av krig. Han talar främst om inbördes väpnade konflikter som är den klassiska typen av ”nya krig” och som tog över vid den globala maktstrukturens skifte i samband med Kalla Krigets slut. Vidare tar han upp att många av författarna på ämnet ”nya krig” har argumenterat för att de primära motiven är ekonomiska och/eller girighet och påpekar att inbördes konflikter till och med kan visa sig ekonomiskt gynnande för vissa parter. Han knyter sedan detta till en slutsats att konflikter med starka ekonomiska incitament har en tendens att föda spoilers och att spoilers i dessa konflikter ofta agerar utefter girighet eller ekonomisk vinning (Newman, 2006:134,147-8). Ekonomiska incitament kan man bland annat se i Sudans oljerikedom, främst från regeringens sida men även från SPLM/A, och även i Sierra Leones diamanttillgångar, för att nämna några.

Kritik eller påbyggnad av annat slag kommer från Cunningham. Han försöker i sin artikel bena ut vilken påverkan externa staters intervention har på inbördes konflikt. Cunninghams tes går ut på att interventionslitteratur allt för ofta utgår från att externa stater lägger sig i inbördes konflikter för att hjälpa endera sidan eller sätta press på konflikten och få igång förhandlingar. Ofta lägger sig stater i, skriver han, med mål som inte går i linje med de stridandes mål och att en intervention av denna karaktär gör den inbördes konflikten mer svårlöst. Detta, försätter han, beror dels på att man introducerar ytterligare en aktör, med ytterligare en agenda², som måste vara delaktig i krigets avslutande och dels på grund av det faktum att det är billigare för en extern aktör att föra krig i landet. Den relativt låga kostnaden gör att externa aktörer därför har lägre motivation att förhandla, och då framför allt i förhållande till de interna aktörerna (2010:115). Vidare skriver Cunningham att det finns tydliga fall där externa aktörer blivit delaktiga i en konflikt för att följa egna mål, som ligger utanför att hjälpa endera parten eller att lösa konflikten, och att man där också sett hur konflikten tett sig olösbar så länge de externa aktörerna är del av den (2010:f). Att inblandningen i ett inbördeskrig, av en extern aktör, blir mindre kostsam beror på att stridigheterna tar plats på någon annans mark och inte den egna, och att man på så vis slipper ekonomiska kostnader med förstörd infrastruktur och avstannad handel. Detta blir istället värdstatens problem (2010:ff). Cunningham nämner även att kostanden för den externa staten kan bli hög ifall den har hårt internationellt tryck på sig (2010:ff). Vad gäller krigsslutet i dessa fall så är det ofta påtagligt mer negativt för den externa aktörens intressen då interna grupper ofta transformeras till politiska organisationer som kan fortsätta striden på den politiska spelplanen (2010:119).

2.1.2 Ytterligare kritik

---

² Uppsatsförfattarens kommentar.

Liksom Juliette R. Shedd skriver så blir spoiler teorin applicerbar på ett väldigt snävt område då den förutsätter en fredsförhandling där minst två aktiva konfliktparter är delaktiga. Det är också, liksom Cunningham påpekar, farligt att utesluta externa tredjeparter ur teorin då de ofta är delaktiga på ett eller annat sätt i interna konflikter.

Något som jag tycker man kan trycka lite extra på är vikten av ekonomiska incitament då det, liksom Newman påpekar, ofta är ekonomi eller girighet som ligger till grund för dagens interna konflikter, när de inte grundar sig i krav på självständighet. Framför allt är det viktigt om man också kopplar samman de ekonomiska faktorerna med scenarion där externa parter är närvarande, eller rentav agerar väktarstat och kanske även handlar utifrån en egen agenda.

En fråga som man också bör ta upp när man diskuterar spoilers är av en mer filosofisk art. Spelar en spoilers mål och motivation någon roll när man väljer att klassa den som spoiler? En spoiler kan i teorin önska fred lika väl som de som inte förstör fredsförhandlingarna, men kanske önskar det under andra omständigheter eller villkor. Det finns givetvis en väldigt stor gradskillnad här, vilken typ av mål en spoiler eftersträvar etcetera. Är exempelvis en spoilers beteende lika illa i ett scenario där en outside spoiler kämpar mot två förtryckande maktstrukturer i förhandling med varandra? Det är återigen en fråga om man strävar efter den liberala freden och ifall statens autonomi skall hållas helig eller ej.

2.1.3 Relationen till Sudans regering

Det är svårt att applicera spoiler teorin på en statlig aktör, då stater sedan de gamla krigens tid haft en speciell status när ingripanden från världssamfundet har skett. Traditionellt har det i första hand varit statens suveränitet som man gått in för att skydda i dessa situationer. Sedan de nya krigens intåg har man sett en dominerande trend av inbördes konflikter, vilket till viss del omvärderat statens roll, delvis på grund av de grova brott mot mänskligheten som skett i forna Jugoslavien och Rwanda. Ändock är statens suveränitet fortfarande av stor vikt vid interventioner. Med tanke på hur världssamfundet är uppbyggt och vilka grundvalar det står på så är det inte konstigt att staten fortfarande har en gyllene glans, men det skapar en hel del problem.

Sudans regering som statlig representant hamnar naturligt i facket inside spoiler. Etnicitet och det historiska arvet har spelat en stor roll i konflikten och varit av betydande art i individens upplevelse av konfliktens ursprung³. Kontroll över naturresurser som ekonomisk drivkraft, eller girighetsobjekt, har också spelat en stor roll, framför allt för konfliktens fortlevnad. Det internationella samfundet, eller väktarna, har inte handgripligt reagerat förrän den första UNAMID-insatsen 2007, men det har sedan dess funnits en FN-närvaro i det hårt krigsdrabbade

---

³ Påståendet är baserat på ett helhetsintryck som jag fick när jag diskuterade frågan med flertalet Syd- och Nordsudanesiska flyktingar 2008. Diskussionerna tog plats på en volontärorganisation i Kairo som syftade till att förbereda främst sudanesiska flyktingar på ett liv bortom Kairo, med fokus på framtida studiemöjligheter.

Darfur. Genom Sudans regerings stöd av Janjaweed-milisen, som verkat i Darfur, har landets president även dragit på sig en ICJ-anmälan för grova brott mot mänskligheten. Att brott mot mänskligheten upplevs ha skett men FN:s agerande länge uteblev kan te sig underligt, men jag återkommer till det senare.

3 Kina i Afrika

Kina har verkat i Afrika sedan 1956 då dess biståndsprogram på kontinenten påbörjades. Sedan dess har de fortsatt verka som biståndsland och gör så i dagsläget för större delarna av den afrikanska kontinentens stater. Kina har även verkat som stöd till många stater under deras frigörelse från kolonialmakterna, samt erbjudit ett alternativ till Sovjetunionen för de med socialistiskt inriktning (Obiorah, 2007:37). På senare år har Kinas ekonomiska band och, i många fall, förmånligare låneavtal uppmuntrat till handel mellan dem och den afrikanska kontinenten. Kina har också, genom sin snabba övergång från utvecklingsland till industriland, verkat som föredöme för många afrikanska stater (Obiorah, 2007:f), vilket också har gett ett positivt incitament till avtal med länder som strävar efter liknande utveckling. Tilläggas kan också att Kinas icke-interventionspolitik uppskattas av de många auktoritära stater, inklusive Sudan, som föredrar en handelspartner som inte lägger sig i deras inrikespolitiska situation (Marks, 2007:11).

Det finns många röster som gärna uttalar sig om Kina i en afrikansk kontext. Brautigam använder sig exempelvis av Zambia för att påvisa vilken genomslagskraft och, i det långa loppet, positiv utveckling som Kina bistått med. Hon skriver om hur de investerat enorma summor i ett återupptagande av Zambias gruvdrift och hur administreringen av gruvdriften förorsakat formandet av en zambisk arbetarrörelse. Att en etnisk konflikt senare uppstod mellan zambisk och kinesisk arbetskraft förklarar hon snarast genom de sociala klyftor som uppstår under ekonomisk utveckling (2009:5,6). Brautigam visar också forskning på att Kina verkar fördela lån och bidrag likvärdigt mellan afrikanska länder, oavsett resursstyrka, exkluderande de stater som erkänner Taiwan (2009:277-9).

3.1 Kina i Sudan

In Sudan, Chinese support for the government has undoubtedly undermined all the efforts of the opposition to effect change in the government, thereby extending its rule despite the clear political indications that the junta would be unable to rule the country without heavy Chinese economic and military support. (Askouri, 2007:74)

He Wenping, en forskare från Beijing på området Afrikanska studier, pekar på den hjälp som Kina bistått med i Sudans ekonomiska utveckling. Hon skriver att Kina har hjälpt Sudan att utvecklas till en energiexportör av olja och varit en stor hjälp för landets ekonomiska utveckling över lag (2010:182). Wenping tittar dock

på ekonomisk statistik och de direkta kopplingar som Kina och Sudan har, och drar sina slutsatser utifrån det. En annan författare från samma artikelsamling, Desire Assogbavi, stödjer Wenping i att Kina inte är orsaken till vad som händer i Darfur. Assogbavi pekar dock på hur Kinas oljeinvesteringar underminerar internationella insatser för att få ett slut på konflikten. Bland annat gör Kina detta genom att vara Sudans regerings beskyddare internationellt (2010:196). Vad hon menar med att Kina agerar, eller kanske snarare agerat, som Sudans regerings beskyddare är främst genom utnyttjandet av sin ställning inom FN. Ett ämne som kommer att diskuteras senare.

Nära knutet till oljeutvinningen är övriga energiprojekt som kinesiska företag överser, äger och har initiativet i. Förutom byggandet av pipelines för olja så har Kina hand om allt från elektricitetsutvinning till vattenrelaterade projekt och broar, vilka tillsammans gör Kina nära sammanflätad med den sudanesiska politiken (Askouri, 2007:76). En sidoeffekt av oljeutvinningen som Sudans regering stått för i bland annat Darfur är en så kallad *scorched-earth policy* som går ut på att göra ned det lokala politiska motståndet mot infrastruktur, vars syfte är att främja oljeutvinningen, genom att göra området obeboeligt (2007:f). Detta skedde i början av 2000-talet genom avfolkning av områden och ett aktivt främjande av klanstridigheter, med syftet tvingad massflytt från områdena (2007:ff). Sudans regering har även visat på liknande beteende vid Meroweddammens konstruerande i Nordöstra Sudan. Vad som skedde där var att det lokala motståndet var så pass påtagligt att ständig militärbevakning förekom vid byggprojektet samt att militära styrkor med vapentilltag och oprovocerat slog ned på en närbelägen by. Byn hade redan blivit raserad av kinesiska bulldozers men folket som bodde där vägrade ändå flytta på sig (Askouri, 2007:78-80). Detta agerande förde man sig med trots att den tilltänkta dammen borde vara tänkt att försörja bland annat de raserade byarnas befolkning med el, när den väl stod färdig.

Kina har handlat med handeldvapen i Sudan sedan 1956 (Askouri, 2007:71) och har framför allt på senare år haft en handelsbalans som på ett ungefär har inneburit vapenexport mot oljeimport (Brautigam, 2009:281). Vapenexporten går också i hand med att Kina i flertalet uttalanden påstått sig föra en icke-involverande policy vad gäller sina handelsavtal⁴. Kina har sällan applicerat vare sig humanitära eller politiska krav i sina vapenförsäljningar och inte heller krav på att reglerna för mänskliga rättigheter följs av köparen (Obiorah, 2007:47). Att Kina följer en politik baserad på icke-inblandning är det dock inte alla som håller med om. Askouri till exempel skriver att det inte alls är sant att Kina inte lägger sig i inrikespolitiken hos sina ekonomiska partners utan att de snarare påverkar den starkt. Skillnaden är att de alltid påverkar den till den styrande gruppens fördel (2007:73).

---

⁴ Exempel på detta är Deng Xiaopings tal till FN:s generalförsamling 1974 (Manji, 2007:ix).

3.2 Kina, Sudan och det internationella samfundet

Kinas vapenhandel med Sudans regering är den fråga som varit känsligast internationellt. Vapen utgör också den enskilt viktigaste exportkomponenten till Sudan för Kinas del. I det kinesisk-sudanesiska samarbetet kan man påstå att vapenhandeln är av högsta vikt för att tillfredsställa Sudans regerings omedelbara behov liksom handeln med olja är den viktigaste komponenten för att tillfredsställa Kinas. Det har funnits många anklagelser mot Kina för blockerande eller avledande av FN:s säkerhetsråds möjligheter att effektivt behandla Sudans regerings roll i Darfurs humanitära kris (Askour, 2007:48). Som Sudans enskilt viktigaste handelspartner så blockerar Kina västerländska försök till förändring genom att inte ta ställning i frågan om Darfur (2007:f). Detta gäller framför allt i fall då det rör sig om ekonomiska påtryckningsmetoder som till exempel hot om indraget bistånd eller ekonomiska sanktioner. Det gäller också i fall då västerländska stater vill applicera ekonomisk påtryckning för att hålla ledande politiska aktivister inom olika oppositioner utanför fängelse och liknande.

Vad gäller ekonomiska sanktioner så finns det ett flertal exempel på afrikanska länder liksom Iran och Burma där Kina har brutit den västliga normen och fortsatt sin handel med dessa länder. Det har gjorts med resonemanget att ekonomiska sanktioner bara ökar befolkningens lidande, men saknar genomslagskraft när de appliceras på en konflikt. Detta har lett till att försök att påverka Irans program för förädling av uran eller militärjuntors behandling av respektive befolkningar varit fruktlösa. Elizabeth Rogers ger stöd till Kinas retorik i att sanktioner åtnjuter större framgång i förhindrandet snarare än stoppandet av interna konflikter (1996:412). Hon skriver också att ekonomiska sanktioner fungerar bättre ifall alla eller de flesta nationer genomför dem och att de endast ger resultat ifall de fullföljs (1996:f). Detta gör Kina, i dessa fall till ett svart får i det internationella samfundet, i och med Kinas fortsatta handel med flertalet länder som en stor majoritet av världssamfundet infört sanktioner emot.

Det bör nämnas hur Kina förändrat kurs på senare år, dels genom att släppa igenom resolutionen för UNAMID-operationen i Darfur, men även genom en direkt varning till Sudans regering året därpå och andra mindre indikationer på en kursändring i kinesisk utrikespolitik i Sudan (Assogbavi, 2010:198). Detta kan mest troligt ses som resultatet av internationella påtryckningar och snarare som ett skyddande av egna intressen än en ideologisk kursändring. Kina säljer dock fortfarande vapen till Sudans regering och har direkt motsatt sig anammandet av en strängare kontroll av vapenexport till Sudan, under godkännandet av säkerhetsrådets resolution 1945.

Även då internationella samfundets påtryckningar kan skära sig med den lokala eller regionala handelspartnerns intressen så finns det ofta tillfälle för en skicklig diplomat att tillfredsställa båda läger (Holslag, 2008:76-79). I Kinas fall så stärktes deras position på flera fronter och bland annat resolution 1945 och händelserna året därpå gav Kina moralisk trovärdighet, som de på många håll saknat åren dessförinnan (Holslag, 2008:84).

3.3 Oppositionen

Den lokala oppositionen kan vara en ganska tydlig måttstock för en extern stats intressen i ett land eller region. Som jag nämnt tidigare så var det en del turbulens kring bland annat byggandet av Merowe-dammen, där kinesiska myndigheter offentligt även nekade till att det hårda förfarandet, i anslutning till deras dammbygge, hade ägt rum (Askouri, 2007:81). Förutom attacker av sydliga rebeller mot kinesiska oljeutvinningscenter (Holslag, 2008:71) så har även kinesiska arbetare blivit bortförda med motivet att förhindra oljeutvinning (2008:72). Det är inte bara sydliga rebeller som finns på den lokala spelplanen i Darfur, utan även rebeller med stöd från grannlandet Chad och Janjaweed-milisen. Holslag nämner också Kinas byte av policy, men lägger tonvikten på de investeringar som gjorts i Etiopien och Libyen. Tillsammans med västra Sudan utgör dessa länder nämligen ett oljebälte från Medelhavet till Röda havet (2008:75). Holslag nämner även potentiella investeringar i Chad och hur man lättare kan öppna upp goda handelsrelationer om Chad slipper tänka på de ständiga flyktingströmmarna från Darfur (2008:f). En intervention talar också för Darfur som en stabilare region (2008:ff) och ett utbyte med Chad kunde medföra en stor förändring i det stöd de västsudanesiska rebellerna åtnjuter.

4 Analys

What is clear is that all parties have the potential to be spoilers; the phenomenon is more an issue of tactics, not actors. The labelling of actors and activities as "spoilers" and "spoiling" may reflect subjective criteria of evaluation and "external" rationality and power. The concept of "spoilers" has negative connotations, but in asymmetrical disputes the basis of negotiation may sometimes be perceived as inequitable or unfair. (Newman - Richmond, 2006:5)

En konflikt består aldrig av enbart en part och kallas inte konflikt för att man kommer överens om hur saker och ting skall gå till. Vad man kan göra för att hjälpa till med lösandet av en konflikt är att se till att så många hinder som möjligt raderas och att förutsättningarna för en lösning är så goda som möjligt.

En spoiler finner du i konflikten då en eller flera parter väljer att inte jobba tillsammans för att nå en lösning, utan för egna mål, på egna villkor. En väktare är dels till för att skapa symmetri i konflikten och på så sätt göra den mer löslig. Väktare finns också där för att, med bästa strategi möjligt, förneka eller begränsa spoilers tillträde till konflikten. Men vad händer om man inte kan skilja på den utnämnde väktaren och spoilern. Om de definierande gränserna suddas ut och man finner att man har fler aktörer än roller.

4.1 Kina, en spoiler?

The very notion of "spoilers" suggests a binary between those "for" and "against" conflict settlement, but most evidence shows that peace processes are not so simple. There is a capacity for spoiling in most actors at different phases in the process. Indeed, in some ways spoiling is a part of peace processes, as much as conflict is a function of social and political change. (Newman – Richmond, 2006:4)

När man talar om spoilers så är det inte per se interna aktörer man talar om. Det är dock svårare att applicera spoiler-teori på externa aktörer då teorin vuxit fram i en kontext av interna konflikter. Browns definition på interna konflikter är "våldsamma eller potentiellt våldsamma politiska dispyter vars ursprung huvudsakligen kan spåras till inrikes snarare än systematiska faktorer. Samt där väpnat våld tar plats eller hotar att ta plats, huvudsakligen inom gränsen för en

enskild stat.”⁵ (Brown, 1996:1). Med systemiska faktorer menar han i detta fall exempelvis ändrade mönster och föränderliga allianser (1996:2). I sin helhet kan man påstå att denna definition har skapats utifrån en tidigare definition av staters förhållande till varandra. Den kontext - interna konflikter - som spoiler teorin vuxit fram i är alltså en kontext som lämnat mellanstatliga konflikter bakom sig och antagit en helt annan utgångspunkt. När man ser till kontexten som spoiler teorin vuxit fram i är det inte svårt att förstå hur hybrida konflikter, eller den typ av konflikt som innehåller element av så väl ”gamla krig” som ”nya krig”, kan te sig svåra att analysera med hjälp av verktyg som vuxit fram endast i ljuset av en typ av konflikt och inte den andra.

4.1.1 Det grundläggande ramverket

En början till att applicera spoiler teorin på Kina i Sudan blir att försöka placera Kina i de fack som finns tillgängliga för en analys av spoilers. Att ställa sig frågan om Kina är en inside eller outside spoiler, om dess mål är begränsade eller totala och vad dess målsättning är? Att försöka se Kina som en inside eller outside spoiler tycks inte fruktsamt då Kina inte är en aktiv aktör och på så vis inte har i fredsförhandlingarna att göra. Ifall de hade gått in militärt, liksom Cunningham diskuterar, för egna mål eller för att stödja endera sidan, så hade det varit en valid anledning att inkludera Kina i fredsförhandlingarna. Även ifall motivet hade varit att skynda på fredsprocessen så hade det varit en anledning. Men så är inte fallet.

Huruvida de går in i konflikten med totala eller begränsade mål är inte att tala om då deras målsättning inte kan definieras enligt den skalan, då de omöjligt kan ha totala mål såvida de inte startar en mellanstatlig konflikt och invaderar Sudan. Målsättningen har diskuterats av Stedman genom att försöka förstå en spoilers beteende och få en uppfattning om vad som orsakar, vad som motiverar och vad som trappar upp spoilerbeteende. I Kinas fall kan man enkelt besvara de tre frågorna med ekonomiska fördelar, eller vinning, vilket också skulle ge oss en ganska tydlig långvarig målsättning. Om man vrider på frågan lite och istället frågar vad som motiverar spoileren till att avhålla sig från spoileraktiviteter, så finns det återigen ett klart svar. Det internationella samfundet och dess påtryckningar.

Trots möjligheten att applicera delar av spoiler teorin på Kinas agerande i Sudan så anser jag att allt för mycket faller utanför teorins ramar. Vid en definiering av Kina i Sudan enligt den grundläggande spoiler teorins ramar så kan jag därav inte klassa Kina som en spoiler.

4.1.2 Kinas ekonomiska retorik

---

⁵ Fri översättning från uppsatsens författare..

I en globaliserad och interdependent värld så är även ekonomiska medel ett sätt att kommunicera. Vilken påverkan har närvaron av neutrala stater med ekonomiska intressen på ett konfliktområde, och kan Kinas närvaro klassas som neutral? I min erfarenhet och med stöd av de författare jag presenterat så finns det inget neutralt beteende att tillämpa för involveringen i en annan stat. Det finns däremot direkt och indirekt påverkan av politik, konfliktintensitet, statens relationer och så vidare. Jag har tidigare, om än kort, presenterat hur man kan se Sudans regering som en inside spoiler med girighet eller ekonomisk drivkraft som mål. Kina som utgör Sudans största och viktigaste handelspartner påverkar därför Sudans regering något enormt. Förutom skyddet av regeringen internationellt och viljan att handla i både olja och vapen, med en stat vars ledare är anklagad för grova brott mot de mänskliga rättigheterna, så finns där också den ekonomiska uppbackning som handel och bidrag utgör, samt det faktum att Kina inte berörs av den inrikespolitik som förs i landet. Det jag är ute efter är att påvisa hur Kinas hanterande av sin handelspartner, med villkor, varutillgänglighet och krav, indirekt leder till en upptrappning av konflikten och spoilerar möjligheterna för det internationella samfundet att stävja en stor konflikt och humanitär katastrof som den i Darfur. Det är med detta inte sagt att konflikten skulle se annorlunda ut om Kina plockades bort från ekvationen, endast att Kina genom sitt historiskt sett villkorlösa stöd av Sudans regering har agerat som en indirekt spoiler medan Sudans regering verkat som den direkta. I detta fall skulle jag säga att Kinas beteende definitivt faller utanför spoiler-teorins ramar, men att beteendet som sådant aktivt främjar spoileraktiviteter.

4.1.3 Kina som en ny sorts väktare

Jag har tidigare talat om väktare, vars roll definieras som att positivt hantera och förändra spoilers. Jag har också tagit upp hur organ som FN med fristående målsättning, men också permanenta medlemmar med vetorätt, skapar indirekta väktare genom sitt säkerhetsråd. FN tar alltså på sig rollen som en ultimata väktare med ansvar för konflikter och spoilers runt om i världen, även om fokus inte alltid ligger på just spoilerhantering. Samtidigt så lyder FN under premisser som alla de fem permanenta medlemmarna i säkerhetsrådet sätter upp, då de permanenta fem en gång instiftades just för att utöva politisk kontroll över organisationen (de Jonge Oudraat, 1996:492). Gilligan och Stedman presenterar tydliga indikationer för att fredsbevarande styrkor inom FN skickas till de länder där säkerhetsrådets permanenta medlemmar har starka ekonomiska intressen (2003:37,39,49), vilket i fallet Sudan borde indikera att i motsatta förhållanden så blir det svårare att skicka fredsbevarande trupper när en permanent medlem ej önskar det. I fallet Sudan så finner vi Kina som den enda möjliga väktaren. Inte nog med att Kina har en plats i säkerhetsrådet. De har även möjlighet att gå emot en internationell konsensus om införandet av handelsförbud och en möjlighet att tumma på vapenembargon riktade mot Sudan.

Kina har blivit den enda möjliga väktaren i Sudan, men har inte jobbat för en lösning på konflikten utan för att bevara den interna maktbalansen i en status quo,

utan extern inblandning från andra starka stater eller organisationer. De Jonge Oudraat skriver att det är två saker som är avgörande för huruvida FN intervenerar i ett land eller ej. Det första är vilka intressen de permanenta medlemmarna har och det andra huruvida fallet i fråga utgör ett hot mot internationell fred och säkerhet (1996:517). Liksom tidigare nämnt så kan man se ett samspel mellan permanenta medlemmars intressen, FN:s intervenerande och internationella säkerhetshot genom att uppmärksamma hur Kina länge satt sig emot förläggningen av trupper i Darfur, men slutligen fått backa för att världssamfundet reagerat starkt emot detta och andra av Kinas beteenden i området. Även om Kina från 2007/8 kan ses som en positiv väktare så kan man även se hur Kinas väktarroll har fungerat negativt som en extern part, med egna motiv, och utanför spoiler-teorins ramar, vari man endast finner den positiva väktaren.

Sammanfattningsvis så vill jag presentera ett Kina som delvis kan behandlas av spoiler-teorin. Jag kan omöjligt kalla Kina för spoiler, och jag kan inte heller med full rätt säga att dess beteende passar inom spoiler-teorin. Jag ser dock hur Kinas beteende, om man inte hårdtrar skiljelinjen för de olika rollerna inom teorin, passar in i dess ramverk. Liksom Aggestam skriver kan väktare användas för att skapa symmetri i en konflikt, men de kan också användas för det motsatta. Liksom Newman påpekar så agerar ofta spoilers efter girighet eller ekonomisk vinning, men det behöver inte begränsas till spoilern, utan kan som koncept även appliceras på andra aktörer inom spoiler-teorin. Som i det här fallet en väktare. Avslutningsvis kan jag med enkelhet betrakta Kina som en form av väktare, men även och främst som en negativ sådan.

4.2 Kinas inkluderande i spoiler-teorin

Som jag ser det så finns det två möjligheter att tolka Kinas beteende inom spoiler-teorins ramar. Inget av dem är utan tvivel, men båda ger möjlighet till det. Det första alternativet är att se Kina som en indirekt spoiler, som verkar genom spoileraktiviteter praktiserade av Sudans regering. Man skulle kunna dra en liknelse till proxykrigföring, då Kinas handlingar inte är direkt kopplade till kausaliteten men fortfarande indirekt är grund till den. Som tidigare påpekat så kan man inte koppla Kina direkt till spoileraktiviteten och inte heller anklaga dem för att ha startat konflikten i till exempel Darfur. En spoiler är dock inte den som startar en konflikt, utan är, som tidigare beskrivet, en aktör som ”motsätter sig en fredlig lösning och använder sig av olika medel, våldsamma eller ej, för att störa fredsprocessen och styra den bort från en lösning och mot egna mål”.

Det andra alternativet är att Kina beskrivs som en negativ väktare, till skillnad från de, av naturen positiva, väktare som Stedman talar om. Det går återigen inte att direkt koppla det till existerande spoiler-teori, där jag endast funnit direkta referenser till väktare, som av naturen jobbar för att positivt förändra samtliga spoilers i en konflikt.

Då ingen av de alternativ jag presenterar helt och hållet går att finna i spoilerteori så är frågan om man skall försöka utvidga denne eller öppna dörren för ett nytt forskningsområde.

4.2.1 En utvidgad spoilerteori

Som jag visat på så utelämnar spoilerteori en del aktörer och skeenden som kan visa sig kritiska för ett optimalt användande av det spoilerteoretiska ramverket. Ett utvidgande av spoilerteori kan vara lösningen på problemet med klassificerandet av till exempel negativa väktare och indirekta spoilers. Då jag genomfört en fallstudie med så pass få komponenter så kan jag inte presentera en praxis för framtida applicering på fredsprocesser utan endast en klassifikation av Kinas beteende i Sudan som konfliktområde.

Det finns svårigheter med att säkert bekräfta ett kausalt skeende som man följer från en ”indirekt spoiler” till en konflikt. Begreppet ”indirekt spoiler” lämnar även ett alltför stort utrymme för att läsa in aktörer och handlingar, på alla nivåer, i ett försök till förklarande av en konflikt och dess orsaker. Dessa anledningar gör att jag inte finner det tillfredsställande att använda mig av en term som ”indirekt spoiler” för att utvidga det spoilerteoretiska ramverket.

Om man övergår till termen ”negativ väktare” så finner jag en större potential. För att en extern stat skall kunna påverka en intern konflikt till större grad så behöver den externa staten vara relativt mäktig politiskt. Historiskt sett, efter Kalla Krigets slut, så har USA verkat som hegemon på den globala politiska och militära spelplanen. På senare års tid har dess hegemoni dock utmanats, framför allt av Kina på ett ekonomiskt plan, vars interventionspolicy har skapat en spricka i det internationella samfundets agerande. Politisk makt på internationell nivå kan i dagsläget utgöras av ekonomisk eller militär makt samt allianser med politiskt mäktiga aktörer.

Om politisk makt antas som en premiss för att kunna agera väktare så är det mycket möjligt att det i dagsläget endast är USA och Kina som kan göra detta och samtidigt medföra en negativ påverkan på en konflikt. Detta utgör dock inget hinder för teoriutvecklingen i fråga.

Om man bestämmer sig för att anamma termen ”negativ väktare” så bör man också diskutera denne i relation till Cunnighams skrivelser (2010). Det Cunningham behandlar är dock externa aktörers militära inblandning i interna konflikter och en premiss för en ”negativ väktare” vore att den inte blandar sig i konflikten militärt, såvida det inte sker i enlighet med det internationella samfundets konsensus. Sammanfattningsvis så anser jag att man kan införa termen ”negativ väktare” för att beskriva och inkludera Kinas agerande i konfliktområdet Sudan.

5 Avslutande diskussion

Tanken bakom denna uppsats har inte varit att utreda vilken roll Kina har i den sudanesiska konflikten, och inte heller vilken påverkan på konflikten dess roll har haft. Tanken har istället varit att utreda på vilket sätt Kinas agerande, i anslutning till konflikten, passar in i det spoiler-teoretiska ramverket. Detta har gjorts genom att analysera Kinas agerande, som en indirekt spoiler eller negativ väktare, främst för att se vilken påverkan rollen som spoiler respektive väktare har haft på konflikten i Sudan.

För Kinas del har konflikten handlat om att prioritera mellan nationella, internationella och lokala politiska intressen, alternativt att försöka hitta ett sätt att kombinera eller medla mellan dessa. På grund av Kinas upplevelse av, eller del i, konflikten har jag inte prioriterat vad Kina gjort för att vinna politisk makt, liksom ofta sker i klassisk spoiler-teori. Jag har istället fokuserat på andra faktorer som har styrt Kinas målsättning, ofta med ekonomi, girighet och behov i fokus.

En huvudpunkt i tankeprocessen har varit antagandet att spoilers enbart existerar i fredsprocesser och varken i strid eller i relativ fred. Detta är något som skulle behöva analyseras och diskuteras ytterligare, då denna uppsats endast behandlar en aktör som verkar utanför ramarna för en konflikt, men till viss del innanför dem av en fredsprocess, och då endast med begränsad koppling till den spoiler-teoretiska diskussionen.

Jag har genom uppsatsens gång diskuterat Kinas roll i konfliktområdet Sudan, samt hur Kinas agerande kan passa in i spoiler-teoriens ramverk. Vidare har oljan som ekonomiskt incitament på flera plan diskuterats, liksom vapenhandel, mänskliga rättigheter och Kinas föränderliga relationer med det internationella samfundet.

5.1 Slutsats

Alla teorier och skolor har en kontext som de är mer eller mindre beroende av och sällan klarar att avskiljas helt från. Många ämnen och underämnena, skolor och teorier har uppkommit och försvunnit för att lämna plats åt andra att ta vid, men de flesta av dem lämnar något i arv som följer med och bidrar till utvecklingen av de nya teorierna. Om spoiler-teorin fortfarande kommer att vara aktuell om tio år, det är det ingen som kan svara på idag. Men om den inte är det, kommer den säkert ha gett upphov till eller varit inspiration till en ny teori, mer passande i den framtida kontexten. Det är därför inte av större vikt att diskutera huruvida de tankar jag fört fram bör inkluderas i spoiler-teorin eller om de skall ge upphov till eller bli del av något nytt. Vikten ligger i att den kritik som den tillför

spoilerdiskussionen och det scenario som har presenterats, kan ge upphov till nya tankar, som i sin tur positivt utvecklar och tillför något till forskningen inom freds- och konfliktvetenskap och kanske även inom andra ämnen. Jag nämnde i uppsatsens inledning att nödvändigheten i att diskutera spoilerteorin, och dess potentiella tillkortakommanden, ligger till stor del i den praktiska och teoretiska diskussionen kring diplomati och fredsprocesser. Vikten ligger i att lättare kunna sätta ord på och på så vis också diskutera störande parter i en konflikt och vilken roll dessa parter har för konfliktens försvårande liksom upplösning.

Jag har genom den här uppsatsen insett att Kinas beteende i konfliktområdet Sudan faller utanför spoilerteorins ramverk. Jag har pekat på vikten i att beteendet kan inkluderas i en spoilerteoretisk diskussion och hur detta till exempel kan göras genom myntandet av begreppet ”negativ väktare”. Som sagt så är det här en fallstudie med få komponenter och den kan endast användas för att klassificera Kina i den aktuella konfliktkontexten. Uppsatsen kan också användas för att stödja eller binda samman spoilerteorin med Cunninghams tes, som handlar om interna konflikter med inslag av externa parter, medbringades egna mål. Detta för att de alla handlar om olika aspekter av samma konflikttyp, även då de till stor del behandlar olika roller som aktörer verkande i interna konflikter och fredsprocesser besitter.

5.2 Framtida forskning

Möjligheter till framtida forskning inom området finns både i en ambition att bekräfta Kinas beteende även i andra, liknande, konfliktsituationer. Det finns också rum för att jämföra studier av Kinas kontra USA:s beteende i konfliktsituationer, om man accepterar min tes om att dessa två länder skulle verka som världens nuvarande stormakter i en kontext av ”negativa väktare”. Då givetvis med hänsyn både till ett politiskt egensinne och till möjligheterna att manipulera det internationella samfundet och enskilda stater genom ekonomisk makt.

5.3 Kritik

Uppsatsen skulle nämnvärt stärkas av en mer flerdimensionell kontext att testa frågorna på. Då exempelvis med USA och Kina som aktörer och konfliktområden belägna i såväl Afrika som Asien och Latinamerika, och kanske även Europa.

Jag känner själv att mer fokus borde ligga på den konceptuella diskussionen kring begrepp som till exempel den liberala freden. Då syftar jag främst till att lämna plats åt en diskussion kring varför den liberala freden eftersträvas som en enda möjlighet och varför den sällan ifrågasätts. Den liberala freden är alltför sällan diskuterad då den, liksom den liberala marknadsekonomin, enkelt finner en

plats i exempelvis utvecklingsprogram och ekonomiska reformer där den tas för givet. En sådan diskussion skulle inte direkt tillföra till besvarandet av frågeställningen, men det hade givit uppsatsen ytterligare djup, i min mening.

6 Referenser

Böcker

- Aggestam, Karin, 2006, "Internal and External Dynamics of spoiling: A negotiation Approach" i Newman, Edward – Richmond, Oliver (red.) *Challenges to Peacebuilding: Managing Spoilers During Conflict Resolution*, United Nations University Press.
- Askouri, Ali, 2007, "China's investment in Sudan: displacing villages and destroying communities" i Manji, Firoze – Marks, Stephen (red.) *African perspectives on China in Africa*, Fahamu – Oxford.
- Assogbavi, Desire, 2010, "The role of China in Peace and Security in Africa" i Harneit-Sievers, Axel – Marks, Stephen – Naidu, Sanusha (red.) *Chinese and African Perspectives on China in Africa*, Pambazuka Press – Oxford.
- Blaydes, Lisa – de Maio, Jennifer, 2010. "Spoiling the Peace? Peace Process Exclusivity and Political Violence in North-Central Africa" i *Civil Wars*, Vol. 12, No. 1-2, Pp 3-28.
- Brown, Michael E., 1996, "Internal Conflict and International Action" i Brown, Michael E. (red.) *The International Dimensions of Internal Conflict*, Center of Science and International Affairs – Cambridge.
- Brown, Michael E., 1996, "The Causes and Regional Dimensions of Internal Conflict" i Brown, Michael E. (red.) *The International Dimensions of Internal Conflict*, Center of Science and International Affairs – Cambridge.
- Brautigam, Deborah, 2009, *The Dragon's Gift: The Real Story of China in Africa*, Oxford University Press – Oxford.
- Cunningham, David E., 2010. "Blocking resolutions: How external states can prolong civil wars" i *Journal of Peace Research*, Vol. 47, No. 2, Pp 115-127.
- De Jonge Oudraat, Chantal, 1996, "The United Nations and Internal Conflict" i Brown, Michael E. (red.) *The International Dimensions of Internal Conflict*, Center of Science and International Affairs – Cambridge.
- Gilligan, Michael – Stedman, Stephen John, 2003. "Where Do Peacekeepers Go?" i *International Studies Review*, Vol. 5, No. 4, Pp. 37-54.
- Greenhill, Kelly M. – Major, Solomon, 2006(7). "The Perils of Profiling Civil War Spoilers and the Collapse of Intrastate Peace Accords" i *International Security*, Vol. 31, No. 3, Pp 7-40.
- Hartzell, Caroline – Hoddie, Matthew – Rothchild, Donald, 2001. "Stabilizing the Peace After Civil War: An Investigation of Some Key Variables" i *International Organization*, Vol. 55, No, 1, Pp. 183-208.
- Holslag, Jonathan, 2008. "China's Diplomatic Manoeuvring on the Question of Darfur" i *Journal of Contemporary China*, Vol. 17, No. 54, Pp 71-84.

- Manje, Firoze, 2007, "Preface" i Manji, Firoze – Marks, Stephen (red.) *African perspectives on China in Africa*, Fahamu – Oxford.
- Marks, Stephen, 2007, "Introduction" i Manji, Firoze – Marks, Stephen (red.) *African perspectives on China in Africa*, Fahamu – Oxford.
- Newman, Edward, 2006, "'New Wars' and Spoilers" i Newman, Edward – Richmond, Oliver (red.) *Challenges to Peacebuilding: Managing Spoilers During Conflict Resolution*, United Nations University Press.
- Newman, Edward – Richmond, Oliver, 2006, "Introduction. Obstacles to peace processes: Understanding spoiling." i Newman, Edward – Richmond, Oliver (red.) *Challenges to Peacebuilding: Managing Spoilers During Conflict Resolution*, United Nations University Press.
- Obiorah, Ndubisi, 2007, "Who's afraid of China in Africa? Towards an African civil society perspective on China – Africa relations" i Manji, Firoze – Marks, Stephen (red.) *African perspectives on China in Africa*, Fahamu – Oxford.
- Richmond, Oliver, 2006, "The Linkage Between Devious Objectives and Spoiling Behaviour in Peace Processes" i Newman, Edward – Richmond, Oliver (red.) *Challenges to Peacebuilding: Managing Spoilers During Conflict Resolution*, United Nations University Press.
- Rogers, Elizabeth S., 1996, "Economic Sanctions and Internal Conflict" i Brown, Michael E. (red.) *The International Dimensions of Internal Conflict*, Center of Science and International Affairs – Cambridge.
- Shedd, Juliette R., 2008. "When peace Agreements Create Spoilers: The Russo-Chechen Agreement of 1996" i *Civil Wars*, Vol. 10, No. 2, Pp 93-105.
- Stedman, Stephen John, 1996, "Negotiation and Mediation in Internal Conflict" i Brown, Michael E. (red.) *The International Dimensions of Internal Conflict*, Center of Science and International Affairs – Cambridge.
- Stedman, Stephen John, 1997. "Spoiler Problems in Peace Processes" i *International Security*, Vol. 22, No. 2, Pp. 5-53.
- Tocci, Natahlie, 2006, "Spoiling Peace in Cyprus" i Newman, Edward – Richmond, Oliver (red.) *Challenges to Peacebuilding: Managing Spoilers During Conflict Resolution*, United Nations University Press.
- Wenping, He, 2010, "The Darfur issue and China's role" i Harneit-Sievers, Axel – Marks, Stephen – Naidu, Sanusha (red.) *Chinese and African Perspectives on China in Africa*, Pambazuka Press – Oxford.